

Perle i Marka nærmere vern

Naturperlene i Spålen-Katnosa-traktene må beskyttes. 20 kvadratkilometer av dette veiløse, sjeldent uberørte terrenget bør bli reservat hvor skogen får stå i fred, mener fylkesmennene i Oppland, Buskerud, Oslo og Akershus.

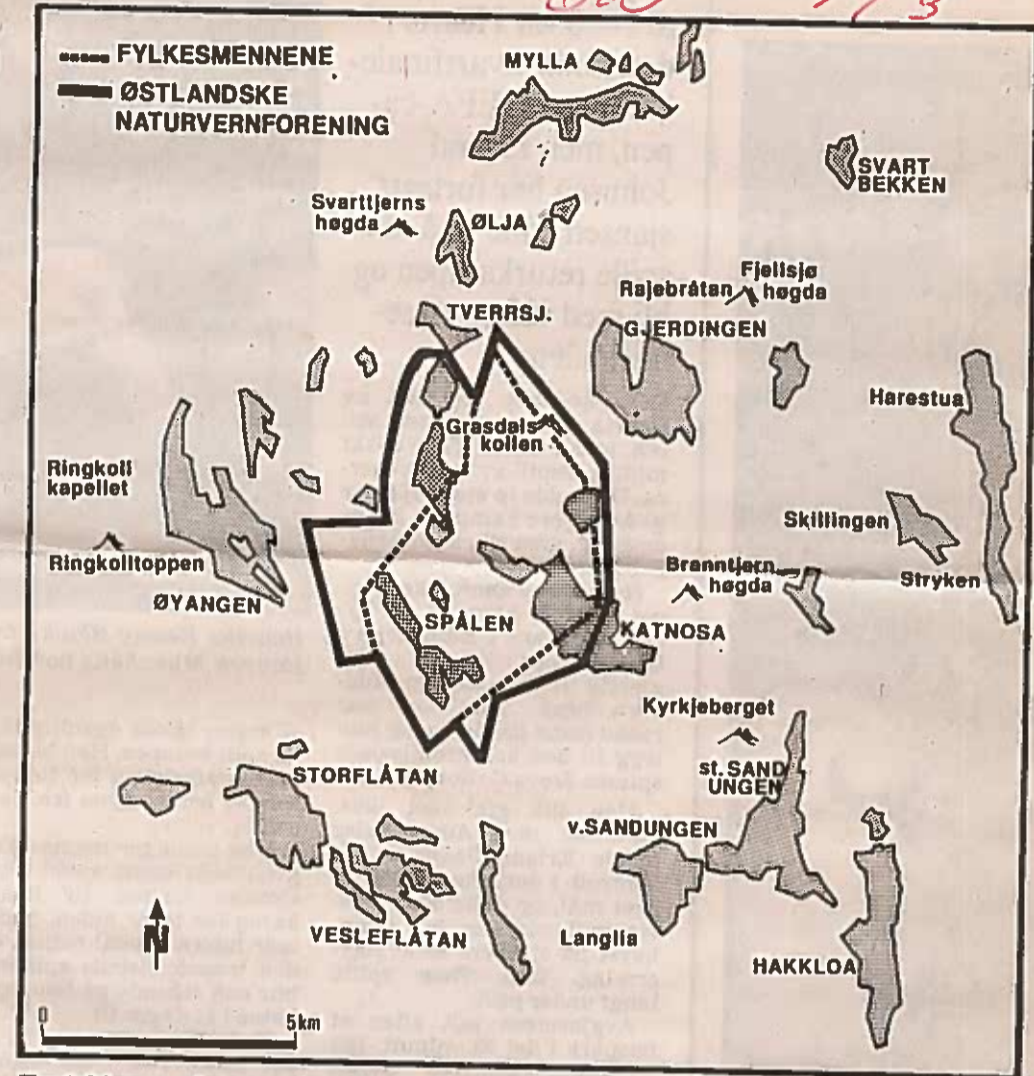
LUDVIG LORENTZEN

I disse dager sendes et større forslag til vern av Oslo-marka ut på lokal høring. Spålen-Katnosa inngår i forslaget. Planer om hvordan dette aller helligste i Marka skulle tas vare på, er blitt malt i papirmøllen helt siden 1976, men først nå bringes ferdig vare til torvs.

Det ferske 20-kvadratkilometers reservatet sikrer et mye sterkere vern enn den forrige planen miljøvernbyråkratene hos fylkesmennene tumlet med. Den gikk nemlig ut på å gjøre tre felter på tilsammen 4,7 kvadratkilometer til reservater innenfor et landskapsvernområde.

Motorsagen hviler

I et landskapsvernområde får grunneieren drive lønnsom hugst, mens motorsagen må hvile i et reservat. Når bare 4,7 kvadratkilometer ble foreslått til reservat forrige gang, kom det av at naturvernloven og forskriftene til den ble tolket slik: Bare terreng med strengt naturvidenska-

Kartskissen viser omfanget av fylkesmennenes reservatforslag (stiplet linje), mens heltrukken strek viser Østlandske Naturvernforenings forslag til kombinert reservat/landskapsvernområde.

pellige sjeldenheter kan få reservat-stampelet, hvilket betyr det samme som fredning.

Urskog

Spålen-Katnosa-terrenget byr på gammelnorsk urskog med innfødte plan-

teslag. Blant de verneverdige, norske granene finnes det imidlertid også innvandrere fra Tyskland og Østerrike, foruten merker etter hugst.

Det er således intet jomfruelig, urnorsk terreng som nå foreslås fredet. Men fylkesmennenes medarbe-

dere synes formen landskapsvern passer dårlig når det mest uberørte skogsterrenget i Oslo-marka, ja kanskje på hele det sentrale Østlandet, skal sikres for etterselekten.

Siden lønnsomt skogbruk er tillatt i et landskapsvernområde, ville hugstflater

ikke vært til å komme utenom. Loven gir imidlertid ikke grunnlag for vern fordi landskapet er pent og brukes mye til turer.

Naturskog

Blir reservatet opprettet, kan utlendingene blant trærne komme til å bli felt, og erstattet av rotekte nordmenn. Poenget er å la terrenget bli naturskog, hvor trevirket faller død til jorden når tiden er morken.

De 20 kvadratkilometerne i Spålen-Katnosa-traktene ligger i Buskerud og Oppland fylker. Løvenskiold-Vækers eller brorparten; resten tilhører Jevnaker Almenning. Hvis reservatet til slutt vedtas i statsråd, får grunneierne erstatning. Skal satsene i det offentlig oppnevnte barskogutvalget følges, kan det bli tale om å punge ut med 20 millioner kroner for naturperlene.

Burde vært større

— Vi setter pris på fylkesmennenes Spålen-Katnosa-reservat, men det burde vært enda større, sier Gjermund Andersen, daglig leder i Østlandske Naturvernforening.

Østlandske Naturvernforening, som er Norges Naturvernforbunds gren i Oslo og Akershus, har i årevis presset på for å få vernet Spålen-Katnosa. Foreningen ønsket seg et 25 kvadratkilometers verneområde, den ene halvparten som reservat, den andre som landskapsvernområde.

— At fylkesmennene foresiår et 20 kvadratkilometers reservat, er gledelig, men både Pershusfjell og Spålsberget i vest og Lortihullkollen i sør byr på så særpreget natur at de burde vært tatt med, sier Gjermund Andersen.

Strid om vern av Marka

10.9. 1990

BERIT SIMENSTAD

Naturvernforbundet raser mot det regjeringsoppnevnte Markarådet etter at rådet har behandlet det omstridte verneområdet Katnosa-Spålen.

— Sikringen av Marka smuldrer bort. Markarådet har gjort knefall for Løvenskiold-Vækers.

Rådet har vedtatt å støtte det dårligste verneforlaget for Katnosa-Spålen, sier Gjermund Andersen, daglig leder i Naturvernforbundet i Oslo og Akershus.

Efter Naturvernforbundets mening har Markarådet fulgt argumentene fra grunneieren Løvenskiold-Vækers til punkt og prikke, noe som blant annet innebærer at det blir bygget en vei i det siste veiløse området i Nordmarka.

Det er Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet som tar den endelige avgjørelsen i vernestriden, men Markarådets standpunkt veier tungt. — I stedet for å gå i bresjen for å sikre Marka, lar rådet være å kjempe for Markas verdier, sier Andersen. Naturvernforbundet mener dette må få konsekvenser for sammensetningen av rådet når det nyoppnevnes til våren. Et superråd, kaller Naturvernforbundet det nåværende rådet.

— Verneområdet Katnosa-Spålen er av uvurderlig betydning for friluftslivet, fordi det ikke finnes veier der. Skogen er relativt ung, og har et svært godt utgangspunkt for å utvikle seg mot naturskog-struktur. Med sin holdning har Markarådet valgt en kurs som utelukker friluftsliv som kriterium for vern av områder, mener Gjermund Andersen.